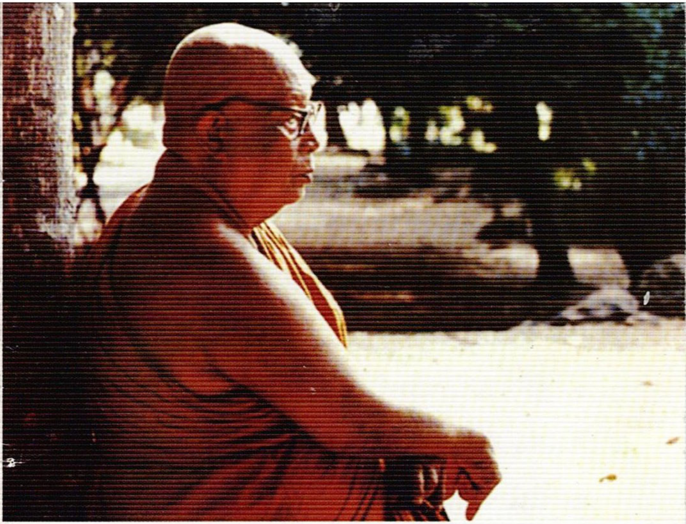

BIA

ชีวิตใหม่ เมื่อปีใหม่

ให้ผู้อื่นต่อไป
แบ่งปัน
เป็นธรรมทาน

www.dhamma4u.com

ธรรมะใกล้มือ ลำดับที่ ๑ ปี ๒๕๕๔

ธรรมะเล่มน้อย

เป็นหนังสือธรรมะขนาดพกพา รายเดือน ๑๒ เล่ม ๑๒ เดือน เพื่อเจริญสติและแสวงหาปัญญาเบื้องต้น สำหรับคนไม่มีเวลาศึกษาเนื้อหาโดยละเอียดสามารถมีส่วนร่วมได้โดย

๑. ผู้ที่อ่านแล้วคิดว่าดีมีประโยชน์ โปรดส่งมอบให้แก่ผู้อื่นต่อ เปรียบดั่งให้ทาน

๒. สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อยตามกำลัง

๓. เลือกจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อย เพื่อเผยแผ่ในวาระต่างๆ เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานวันเกิด งานสมรส งานเฉลิมฉลอง งานบุญ งานศพ ฯลฯ โดยสามารถเลือกเอาเฉพาะส่วนที่เป็นธรรมบรรยายและพิมพ์บางส่วนเพิ่มเติมได้

ร่วมเป็นเจ้าภาพพิมพ์ธรรมะเล่มน้อยได้ที่

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

โทร ๐-๒๙๓๖-๒๘๐๐

รายชื่อหนังสือธรรมะเล่มน้อย

๑๒ เล่ม เมื่อปี ๒๕๕๒ ประกอบด้วย

๑. ปีใหม่ ต้องดีกว่าปีเก่า ๒. น้ำพริกถ้วยเดียว แก้ปัญหาได้ทั้งหมด ๓. กรรมในพระศาสนา ๔. นิพพานสำหรับทุกคน ๕. มาเป็นพุทธทาสกันเถิด ๖. กาลามสูตรช่วยด้วย ! ๗. ศึกษาวิจารณ์ ๘. โลกอาจรอดได้เพราะกตัญญูกตเวที ๙. ดับไม่เหลือ ๑๐. เสียงแห่งความไม่มีทุกข์ ๑๑. เสียงแห่งความสงบ ๑๒. อาหารใจ.

๑๒ เล่ม สำหรับปี ๒๕๕๓ ประกอบด้วย

๑. ความสุขปีใหม่...กลิ้งให้ดีกว่าปีเก่า ๒. เป้าหมายชีวิตและสังคม ๓. อุดมคติของโพธิสัตว์ ๔. ยอดแห่งความสุข ๕. การเป็นพุทธบริษัทที่ถูกต้อง ๖.วิปัสสนาระบบลัดสั้นสำหรับประชาชนทั่วไป ๗. ทำบุญ ๓ แบบ ๘. แม่คือผู้สร้างโลก ๙. บุตรที่ประเสริฐที่สุด ๑๐. ดำรงจิตไว้อย่างถูกต้อง ๑๑. ทุกอย่างเป็นเช่นนั้นเอง ๑๒. ดอกสร้อยแสดงธรรม ๒๔ ฉากของชีวิต.

๑๒ เล่ม สำหรับปี ๒๕๕๔ ตามลำดับเดือนประกอบด้วย

๑. ชีวิตใหม่เมื่อปีใหม่ ๒. ความรักผู้อื่น ๓. โลกบ้าหรือธรรมะบ้า ๔. การชนะโลก ๕. อริยมรรคมีองค์แปด ๖. การศึกษาและการรับปริญญาในพระพุทธศาสนา ๗. วิธีทำสมาธิเบื้องต้น ๘. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเคารพ ๙. อิสรภาพหรือเสรีภาพในทางธรรม ๑๐. การเมืองเรื่องศีลธรรม ๑๑. ปัญญาดีกว่าศาสตราวุธ ๑๒. ผู้ทรงเปิดให้สัตว์โลกเห็นทั่วกันหมด

BUDDHADASA INDAPANNO ARCHIVES

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

ชีวิตใหม่เมื่อปีใหม่

พุทธทาสภิกขุ

www.dhamma4u.com

ให้พร

not to be sad
not to be glad } forever
but with Equilibrium

– พุทธทาส อินฺทปญฺโญ –

บรรยายเนื่องในวันปีใหม่

เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๖

ชีวิตใหม่เมื่อปีใหม่

อาตมาจะต้องขอเรียกท่านทั้งหลายว่า นักศึกษาและปัญญาชนทั้งหลาย นี่เป็นสิ่งที่ต้องยอมรับด้วยกันว่า อาตมากำลังพูดกับท่านทั้งหลายที่เป็นนักศึกษา เป็นปัญญาชน คือเตรียมมาสำหรับพูดกับคนชนิดนี้ เพราะคงจะแปลกจากที่จะพูดกับคนธรรมดาสามัญ.

ข้อแรก ขอทำความเข้าใจกันว่า **เราจะถือเอาโอกาสปีใหม่ปรารภชีวิตใหม่เป็นพิเศษเท่าที่จะทำได้ ก็คือว่าให้มันดีขึ้นว่าปีเก่า ให้มีธรรมะมากกว่าปีเก่า ให้มีพุทธศิลป์มากกว่าปีเก่า** ไอ้ที่มันดีกว่าปีเก่านี้ ก็หมายความว่า มีความทำดีโดยปริมาณและคุณภาพ ยิ่งไปกว่าปีเก่า อย่าให้เป็นที่น่าละอายแก่หัวเผือกหัวมันที่จมอยู่ใต้ดิน ยอมเสียเวลาตอนนี้กันสักหน่อยแต่คุ้มค่ากว่า หัวเผือกหัวมันอยู่ใต้ดินพอสิ้นปีต้นมันก็ตาย

หัวมันก็เน่า แต่ว่าในความตายและความเน่านั้นประหลาดที่สุดคือ เก็บเชื้อเอาไว้สำหรับงอกในฤดูใหม่ ปีใหม่ ชนิดที่หัวมากกว่าเดิม หัวใหญ่กว่าเดิม มีคุณภาพดีกว่าเดิม ลองเล่นกับหัวเผือกหัวมันดูสิ ถ้ามนุษย์เราไม่ทำอะไรให้ดีกว่าเดิมมากกว่าเดิมสำหรับปีใหม่แล้ว มันก็น่าละอายแก่หัวเผือกหัวมัน แม้ว่ามันอยู่ใต้ดินมันยังดีกว่าคน.

อาตมาเลยถือโอกาสปีใหม่นี้ มาพิจารณากันว่าจะต้องทำอะไรให้ดีกว่าปีเก่า ทีนี้ที่ว่ามีธรรมะมากกว่าปีเก่า คือ **ชีวิตนี้มันเป็นสิ่งที่เติมธรรมะลงไปได้เหมือนโอ่งไหเราเติมน้ำลงไปได้เรื่อย ๆ กว่ามันจะเต็ม** ชีวิตนี้ก็เหมือนกันเป็นสิ่งที่เติมธรรมะลงไปได้ ได้การศึกษา ได้การปฏิบัติได้การรับผลการปฏิบัติ เติมธรรมะลงไปในชีวิตของท่านทั้งหลาย อย่างที่ว่า มีพุทธศิลป์ยิ่งกว่าปีเก่านั้น อันนี้ฟังดูคล้ายกับพูดโยกโย้เล่นสำนวน

ในบรรดาศิลปะที่เขานิยม เรียกว่า ศิลปะหลงใหลกันนักนั้น แม้จะเรียกว่าศิลปะที่ไม่ใช่พุทธ เป็นศิลปะที่เหลวไหลในความงาม หลงใหลในบ้าๆ บอๆ อะไรก็ไม่รู้ ซึ่งดูก็ไม่ออก แล้วก็ไม่มีประโยชน์อะไรนอกจากมันยุ่ง แม้ว่าจะทำขึ้นมาขายได้แพง เรียกว่า **ศิลปะ.**

ศิลปะนั้นมันต้องเพื่อสันติภาพ โดยใช้ความงามเป็นเครื่องมือ แต่ถ้าเป็นพุทธศิลป์ก็หมายความว่ามันช่วยอยู่เหนือความทุกข์ ขออธิบายออกไปสักหน่อยว่า เรารู้จักพุทธศิลป์กันแต่ความสวยงามของโบสถ์ วิหาร อาราม เจดีย์ว่าเป็นปูชนียวัตถุกระทั่งพระพุทธรูป ว่ามีพุทธ-ศิลป์ ชาวต่างประเทศก็ถืออย่างนี้ เขาเป็นฝรั่งเขาถืออย่างนี้ คนไทยก็ตามก้นเขาก็ถืออย่างนี้ว่าพุทธศิลป์ คือ สิ่งที่มีความงามทางวัตถุของวัดวาอาราม โบสถ์ พระเจดีย์ วิหาร กระทั่งพระพุทธรูป บางองค์มีพุทธศิลป์มากที่สุด.

พุทธศิลป์อย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่เคยทรงพบทรงเห็น ไม่เคยพูด ไม่เคยสนับสนุน ยังไม่เคยรู้จักด้วยซ้ำไป เพราะว่ามันเพิ่งมีหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพานไปนานแล้วจึงเกิดมีพุทธศิลป์ เช่น โบสถ์ วิหาร หรือเกิดมีพระพุทธรูปเป็นต้น นี่ไม่ใช่พระพุทธศิลป์หรอก เพราะพระพุทธเจ้าไม่รู้จัก **แต่พุทธศิลป์ที่พระองค์ทรงรู้จักและทรงมอบหมายให้นั้นคือ ประพฤติพรหมจรรย์ชนิดที่ให้ดับทุกข์ได้** ซึ่งท่านทรงขอร้องให้ภิกษุทั้งหลาย ช่วยเผยแผ่พรหมจรรย์ให้มีความงามทั้งในเบื้องต้น ทั้งในท่ามกลางและทั้งเบื้องปลาย ให้เป็นประโยชน์สุขแก่มหาชนทั้งหลาย ทั้งเทวดาและมนุษย์ อาศัยความหมายของความว่า ความงามเบื้องต้น ท่ามกลางเบื้องปลายนั้นแหละ เป็นลักษณะแห่งศิลปะไม่มีศิลปะอันไหนจะงดงามเท่ากับการทำลายความทุกข์ ทำชีวิตให้ไม่มีทุกข์ ทำชีวิตให้มีแต่

ความสุข นี่คือศิลปะแท้จริงที่พึงปรารถนาและเป็นพุทธศิลป์ และเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงแนะนำให้ ทรงขอร้องให้มี ขอร้องให้กระทำ.

ดังนั้น ในปีใหม่นี้ เราจะต้องมีพุทธศิลป์ให้มากกว่าปีเก่า คือ ดับความทุกข์ ขจัดความทุกข์ ออกไปให้ได้มากกว่าปีเก่า อาตมาจึงใช้คำว่า ปีใหม่เราจะต้องมีพุทธศิลป์ให้มากกว่าปีเก่า คือ เรียกว่าให้มีธรรมะมากกว่าปีเก่า มีพุทธศิลป์มากกว่าปีเก่า จึงจะเป็นปีใหม่ ถ้าอย่างนั้นก็ไม่ใหม่ ถ้าใหม่ก็ใหม่สำหรับคนโง่ มันว่าเอาเอง มีจิตใจต่ำขึ้นอยู่กับเวลาของธรรมชาติสมมติเวลาขึ้นมายึดถือกันอย่างโง่เขลาแล้วแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่ได้ เวลายังเป็นปัญหา ยังครอบงำย่ำยีเราอยู่เสมอไป.

ขอพูดเรื่องเวลาสักหน่อย ที่เรียกว่า เวลาเวลานั้นมันมีอยู่จริง คือ เครื่องกำหนดให้สังเกตได้ เห็นอยู่ ๒ อย่าง คือ เวลาตามธรรมชาติ มี

อยู่ตามธรรมชาติ เป็นไปตามธรรมชาติก็มี แต่เวลาที่มันเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์นี้ละตัวร้าย ระวังให้ดี...ถ้าทำไม่ดีแล้วเวลาชนิดนี้มันจะกัดเอา มีคำบาลีว่า **เวลาย่อมกินสรรพสัตว์พร้อมทั้งตัวมันเอง** เวลาที่กินตัวมันเองเหมือนกับเวลาตามธรรมชาติ เวลาที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์นี้แหละคือ เวลาที่กินสัตว์เป็นเรื่องนอกเหนือจากธรรมดา เรารู้จักเวลาไว้เป็น ๒ สถาน อย่างนี้ **เวลาตามธรรมชาติก็คือ การกำหนดของสิ่งที่มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** จะใหญ่กว่าดวงอาทิตย์ก็ได้ ขนาดโลกก็ได้ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ของเล็กๆ น้อยๆ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปก็ได้ จุดระหว่างการเกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วดับไปนี้คือ เวลาตามธรรมชาติ นี่...ไม่สำคัญหรอก มันไม่กัดเรา แต่มันจะมาเกี่ยวข้องกับเรา.

พอมาเกี่ยวข้องกับเราความหมายของเวลาก็เปลี่ยนไป คือ จุดระหว่างความอยากได้กับการได้

ความอยากได้เหมือนใจจะขาด จุดตั้งต้นอยู่ที่ตรงไหนก็กำหนดไว้ แล้วว่ามันจะได้จุดอยู่ที่ตรงไหน ระหว่าง ๒ จุดนี้ คือ เวลามีอยู่จริง มีอยู่อย่างเลวร้าย ต้องมีความอยากได้ คือ มีกิเลสตัณหา เป็นความอยากของความโง่เขลา ทำไมเรียกว่าโง่เขลา ถ้าทำไปก็แล้วกันไป มันก็ไม่ต้องอยาก ถ้ามันโง่เขลามันก็อยาก **เมื่อเกิดมีความอยาก ความหมายของเวลามันต้องเกิดระหว่างที่อยากได้กับการได้นั้นคือเวลาที่กัดกินสรรพสัตว์ กัดกินหัวใจเลย กัดกินหัวใจให้เป็นทุกข์ทรมาน.**

ระหว่างที่ต้องการได้ หรือยังไม่ได้ กระทั่งได้ มันไม่อยาก มันอยากต่อไป ไม่ได้มันก็จบ นี่ก็เรียกว่า ระหว่าง**ความอยากกับการได้หรือจบเกมของความอยาก นี่คือเวลาที่แท้จริง มีอยู่จริง ถ้าไม่มีอยู่จริงมันก็กัดหัวใจคนไม่ได้** คือเวลามันก็มีอยู่สำหรับกัดหัวใจคนโง่ คือคนที่มีความอยาก

ยังทำอะไรด้วยอำนาจของความอยาก ท่านทั้งหลายก็มีความอยาก ระวังให้ดีนะ ถ้าอยากด้วยสติปัญญานั้นก็ไม่เป็นไร เพราะมันไม่ใช่อยากชนิดที่ว่าเป็นความโง่ อยากด้วยความโลภความหลงในสิ่งที่ตั้งความอยาก มันจึงเกิดเวลากัดกินหัวใจขึ้นมา.

ฉะนั้น **อย่าอยากอะไรด้วยความโง่ คือไม่รู้จักสิ่งที่เรียกว่า ความอยากหรือสิ่งที่อยาก จงต้องการด้วยสติปัญญาอย่าให้มีความหมายแห่งความอยาก** ความหิว ความกระหาย มีแต่ความต้องการนี้ เขาไม่เรียกว่า ตัณหา ไม่เรียกว่าความโลภ ไปมีชื่อเรียกอย่างอื่นเรียกว่า *สังกัปปะ สังกัปโป* ถูกต้องที่สุด ความปรารถนาหรือความหวังด้วยสติปัญญาเรียกว่า สังกัปปะ เรามีสังกัปปะที่มาจาก สัมมาทิฏฐิ รู้จักผิดชอบชั่วดีตามที่เป็นจริง อะไรควรทำก็ทำอะไรไม่ควรทำก็ไม่ทำ ทำไปตามสัมมาทิฏฐิ อย่างนี้ไม่เรียกว่า

ทำไปด้วยความอยากและก็ไม่หวัง ไม่อยาก แต่การกระทำก็มีได้ ก็ล่วงไปด้วยดี ประสพผล ตามที่ตนหวังได้ โดยไม่ถูกเวลากัดเอา.

คนในโลกพูดถึงเวลาในความหมายอย่างอื่น ไม่ยอมเสียเวลา ระวังเวลา เวลาเป็นของมีค่า อย่างนี้เป็นต้น คนชนิดนี้แหละที่จะถูกเวลากัด เอาทั้งนั้น กัดหัวใจด้วย คือเวลามันมีปัญหา ขึ้นมา เวลามันมีความร้ายกาจขึ้นมา ทำให้คน เหล่านั้นมีความทุกข์กระทั่งตายก็มี รู้จักสิ่งที่ เรียกว่าเวลาให้ดี ๆ เวลาของธรรมชาติกำหนด ดวงดาว ดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ไว้ครบรอบปี อย่างไรก็เรียกปีหนึ่งอย่างนี้ ถ้ามันเป็นไปตาม ธรรมชาติมันก็เป็นเพียงกำหนดเท่านั้น มันไม่มา กัดหัวใจใคร แต่ถ้าเวลานั้นมันเปลี่ยนสภาพมา เป็นเวลาของคน เวลาของคนโง่ที่มีความอยาก ด้วยความโง่มันก็มีเวลาชนิดที่ดุร้ายขึ้นมากัด หัวใจเขา ตรงจุดแห่งความอยาก และการได้

สมอยากนี้ เวลาระหว่าง ๒ จุดนี้ คือเวลาที่เข้ากัดหัวใจคนที่มีความอยาก.

ถ้าเราไม่มีความอยาก เวลาก็ไม่มีสำหรับเรา อย่ามีความอยากใดๆ เวลาก็ไม่มีสำหรับเรา เหมือนกับ**พระอรหันต์ทั้งหลายท่านไม่มีความอยาก เวลาก็ไม่กัดกินหัวใจท่าน เรียกว่า เวลาไม่มีสำหรับท่าน วัน เดือน ปี ล่วงไปมันก็ล่วงไปๆ ตามธรรมชาติ มันไม่มีอิทธิพลเหนือจิตใจของท่าน นี้เรียกว่า ท่านอยู่เหนือเวลา** คือ วัน เดือน ปีไม่มีความหมายสำหรับท่าน เพราะท่านไม่มีอะไรที่ท่านอยาก ไม่มีความอยากในสิ่งใด ปีใหม่ปีเก่าก็ไม่มีสำหรับท่าน ชนิดที่ว่ามันมีปัญหาแก่คนธรรมดา มันไม่มีสำหรับท่าน ปีเก่าปีใหม่ไม่มีสำหรับพระอรหันต์ผู้ไม่มีความอยาก มันมีอยู่ในปุถุชน ผู้ที่ยังมีความอยาก ปีหนึ่งล่วงไปไม่ค่อยจะได้อะไร ก็มัวแต่เสียใจอยู่ ก็เตรียมจะต้อนรับปีใหม่ให้มันดีกว่า ให้มันสนุกสนาน

กว่า ให้มันเอร็ดอร่อยกว่า นั่นก็คือค่าของเวลาที่กัดหัวใจของปุถุชนคนธรรมดา ครั้นรู้จักเวลาว่ามีอยู่อย่างนี้ ถ้าทำผิดกับสิ่งนั้น มันก็มาเป็นเวลาที่กัดหัวใจคน เราก็ต้องเตรียมตัวสำหรับที่จะอยู่นอกอำนาจของสิ่งที่รียกว่าเวลา ให้เรากัดให้เรากินเวลา อย่าให้เวลากินเรา **เรานี้จะกินเวลาจะทำเวลาให้หมดฤทธิ์ หมดอำนาจ หมดอิทธิพลไปนี้จะทำอย่างไร?** ก็กำจัดสิ่งที่เป็นต้นเหตุของเวลาชนิดเลวร้ายนี้เสีย คือ อย่ามีความอยาก มีแต่สติปัญญา ดำเนินประโยชน์กิจในหน้าที่ของตนด้วยสติปัญญา อย่าดำเนินด้วยความอยาก.

พวกท่านทั้งหลายคงจะถือลัทธิที่ว่า ชีวิตนี้อยู่ด้วยความหวัง ชีวิตนี้อยู่ด้วยความอยาก นี้ไม่ใช่พระพุทธศาสนา ความหวังและความอยากนั้นเป็นความโง่ทำให้ชีวิตนี้เป็นทุกข์ ทำให้ชีวิตนี้ทนทรมาน อย่าเอาความหวังและความอยากมาใส่ในชีวิตเลย **อยู่ด้วยสติปัญญา อะไรควรทำ**

ก็ทำ ไม่ต้องอยากไม่ต้องหวัง ไม่มีเวลาชนิดที่กัดกินหัวใจ ไม่มีจุดตั้งต้นของความอยาก ไม่มีจุดหมายของความอยาก แต่เรามีจุดตั้งต้นของการกระทำด้วยสติปัญญา และจบการกระทำอย่างที่ได้รับผลมาเป็นอย่างดี นี้เรียกว่าเวลาไม่กัดเรา.

อย่าให้ชีวิตนี้อยู่ด้วยความหวัง อย่าให้ความหวังนี้เป็นสิ่งสูงสุดในชีวิตเลย พวกไหนมันพูดก็ตามใจเราอย่าโง่ไปตามเขา อย่าไปตามก้นเขาว่าชีวิตนี้อยู่ด้วยความหวัง แต่ชีวิตนี้อยู่ด้วยสติปัญญาไม่ทำอะไรด้วยความหวัง กระหายเหมือนจะขาดใจ กระหายนั้นกระหายนี้ เดี๋ยวนี้ก็กระหายวัตถุ เครื่องบำรุงบำเรอ กระหายแฟนกระหายสิ่งที่จะเป็นที่ตั้งแห่งการบำรุงบำเรอ นั้นแหละเวลามันจะกัดเอา เราพยายามศึกษาเรื่องนี้ให้เป็นที่เข้าใจ และอยู่เหนืออิทธิพลของเวลาเราต้องกินเวลาอย่าให้เวลากินเราเหมือนอย่าง

ยักษ์กินคน เราจะกินเวลาไม่ให้เวลากินเรา คือ เราชนะเวลา ทำเวลาให้ไม่มีความหมาย ไม่ให้มีอิทธิพลที่จะมาบีบคั้นจิตใจของเรา.

เรารู้จักเวลา ๒ ชนิด คือ เวลาที่เป็นปัญหา และ เวลาที่ไม่เป็นปัญหา.

เวลาที่เป็นปัญหา คือ เวลาที่กัดเรา เพราะเรามีความอยากและความหวัง.

เวลาที่ไม่เป็นปัญหา คือ วัน เดือน ปี ที่ล่วงไป เราไม่อยู่ด้วยความอยาก ไม่อยู่ด้วยความหวัง เวลาเหล่านี้ก็ไม่มากัดหัวใจเรา มันก็เป็นเวลาที่ไม่มีปัญหา เรียกสั้นๆ ว่า เวลาที่มันกัดเรา กับเวลาที่ไม่กัดเราถ้าเราดำรงตนไว้อย่างถูกต้อง **สรุปความว่า เวลานี้เป็นสิ่งที่มีอยู่จริงตามธรรมชาติก็มีอยู่ตามที่มาครอบงำมนุษย์เกี่ยวข้องกับมนุษย์มันก็มีอยู่** อย่างหลังนี้แหละที่จะต้องจัดการ ทีนี้ปัญหาต่อไปก็มีอยู่ว่า ท่านทั้งหลายคิดอย่างไร? ท่านทั้งหลายคิดจะใช้เวลา

ที่เหลืออยู่ในอนาคตนั้นอย่างไร? คิดไปในทำนองไหน? คิดไปในทำนองที่ว่าเวลาให้มันกัดเราหรือให้เรากัดกินเวลา ให้เราทำลายเวลา.

ขอร้องให้ทุกคนที่ฟังอยู่ที่นี้ตั้งปัญหาขึ้นมาว่า เราจะใช้เวลาที่เหลืออยู่ข้างหน้า ชีวิตนี้ที่เหลืออยู่ข้างหน้าในลักษณะอย่างไร จะให้มันเป็นเวลาชนิดไหน จะให้วันเดือนปีมันล่วงไปแล้วเราก็ทำงานที่เป็นประโยชน์ที่มันจำเป็นต่อชีวิต โดยไม่ต้องเป็นทาสของเวลา ไม่ต้องเป็นบ่าวของเวลา คือชีวิตนี้จะไม่อยู่ใต้อิทธิพลของเวลานั่นแหละ.

ลองคิดดูว่ามันจะดีหรือไม่ดี? ว่ามันควรทำหรือไม่ควรทำ ถ้าควรทำก็คิดดูต่อไปว่าควรทำอย่างไร? จะใช้ชีวิตที่เหลือข้างหน้านั้นอย่างไร? จึงไม่เป็นทาสของเวลา.

ชีวิตคือสิ่งที่เรารู้จักมันน้อยเหลือเกินหรือเกือบจะไม่รู้จักเลย แต่เราก็อวดดีว่าเรารู้จักมัน

ท่านทั้งหลายนั้นแหละจะเป็นผู้อวดดีว่ารู้จักสิ่งที่เรียกว่าชีวิตอย่างครบถ้วนและถูกต้อง.

อาตมาเชื่อว่า ยังไม่รู้จักชีวิตอย่างครบถ้วนและถูกต้อง ถ้ารู้จักชีวิตอย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ก็จะมามั่วงุ่มง่ามอยู่อย่างนี้ จะไม่มัวมาตั้งปัญหาอยู่อย่างเดี๋ยวนี้ว่าจะทำอะไร ไม่เป็นประโยชน์หรือว่าไม่เป็นชีวิตที่มีค่า อาตมาก็พูดว่า ชีวิตที่ไม่เป็นทาสของเวลาไม่ขึ้นอยู่กับเวลานี้เป็นชีวิตที่สงบสุข เราควรจะทำชีวิตให้เป็นอย่างนั้น ดูกันโดยละเอียดหน่อยก็ว่า เอ้า...ดูชีวิตเก่าชีวิตใหม่ และชีวิตผีเสื้อ ๓ ชีวิต **ขอเสนอท่าน ๓ ชีวิต ชีวิตเก่าแบบเก่า ชีวิตใหม่ที่ควรจะมีและชีวิตแบบผีเสื้อ.**

ชีวิตเก่าก็ธรรมชาติเป็นไปแบบธรรมชาติเป็นไปตามวิวัฒนาการ เป็นไปตามกฎของ biology มันก็เป็นไปตามธรรมชาติ นี่มันเก่าไม่รู้ว่ากี่ล้าน ๆ ปีมาแล้ว แต่ว่าชีวิตนี้อาจไม่เป็น

ที่ถูกใจเรา มันธรรมชาติมากเกินไป มันเก่าเกินไป ตัดทิ้งไปเลยก็ได้ ถึงอย่างไร มันก็เป็นไปตามของมันเอง มีชีวิตเก่าอย่างที่เราเลือกแล้ว แบบที่เราเลือกเอาแล้วที่ท่านกำลังมีอยู่ กำลังเลือกเอาอยู่ว่าจะมีชีวิตอย่างไร นี่เราจัดว่าเป็นชีวิตเก่าไม่ใช่ชีวิตแบบใหม่ เพราะมันเก่าไปตามธรรมชาติ หรือมันแล้วแต่การศึกษา ท่านทั้งหลายมีการศึกษาอย่างไร ท่านทั้งหลายก็จัดชีวิตให้เป็นไปตามผลการศึกษาที่มีอยู่นี้ มันก็ยังเก่าอยู่นั้นละ มันจำกัดอยู่แค่การศึกษาว่าท่านศึกษาน้อย ศึกษามาก ศึกษาจริง ศึกษาไม่จริง ศึกษาสมบูรณ์ ศึกษาไม่สมบูรณ์ มันก็ยังเก่าอยู่ คือมันดับทุกข์ไม่ได้ก็เรียกว่าเก่า ยังดับทุกข์ไม่ได้ก็เรียกว่าเก่า **ชีวิตแบบเก่า.**

ชีวิตแบบใหม่ คือ มันดับทุกข์ได้ คือ ชีวิตแบบที่พระพุทธองค์ทรงแนะให้ ชีวิตที่ดำรงดีแล้ว จะมีแต่ความสะอาด ความสว่าง ความ

สงบ ชีวิตสะอาดไม่สกปรกด้วยกิเลส ชีวิตสว่าง คือเต็มไปด้วยปัญญา อันเป็นแสงสว่างเหนือกว่า แสงสว่างใด ชีวิตสงบคือไม่ดิ้นรนไม่เร่าร้อน ไม่กระวนกระวาย คนจะต้องการมีชีวิตที่สะอาด มีความสว่าง มีความสงบ เรียกอย่างโฆษณาก็ เรียกว่าชีวิตเย็น หนีกันจากชีวิตร้อน มีชีวิตเย็น กันเสียบ้าง อะไรเป็นของร้อนเอาออกไป ความ โลภ ความโกรธ ความหลง ความโง่ จนตกเป็น ทาสของเวลา มันร้อนเอาออกไปเสียชีวิตนี้ก็จะ เย็น ถึงจะชีวิตเบา ตอนนี้มันมีแต่ชีวิตหนักมัน ไม่รู้จักชีวิตเบา มันก็เลยดำเนินชีวิตอย่างหนัก อะไร ๆ ก็มาเป็นทุกข์อยู่บนชีวิตทั้งหมด เป็นการหนักแห่งชีวิต ยินดีรับภาระหนักแห่ง ชีวิต เพราะมันไม่รู้ว่าจะพลิกตัวไปได้อย่างไร? ชีวิตของคนทั่วไปจึงเป็นของหนัก เต็มไปด้วย ภาระแห่งชีวิต ถ้าเราสลัดภาระแห่งชีวิตออกไป เสียได้ เราก็มีชีวิตเบาและมันก็เป็นชีวิตที่เป็น

ประโยชน์สุข เป็นประโยชน์ตั้งแต่ตนเองและแก่ผู้อื่น มันไม่ร้อน ไม่หนัก ไม่กระวนกระวาย แล้วมันก็อยู่ในฐานะที่จะบำเพ็ญประโยชน์ได้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น **นี่อาตมาเรียกว่าชีวิตแบบใหม่ แบบที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำ ให้มีลักษณะแห่งความสะอาด สว่าง และสงบ เป็นชีวิตเย็น เป็นชีวิตเบา อยู่กันแบบผาสุกทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น** นี่เรียกว่าชีวิตใหม่ มีหรือยังได้หรือยัง ดูเอาเอง ถ้าเรามาพูดกันในวันปีใหม่นี้มันก็ควรจะพูดถึงชีวิตใหม่นี้กันให้มาก ๆ คือชีวิตที่ไม่ตกเป็นทาสของเวลา ชีวิตที่ไม่อยู่ใต้อำนาจของกิเลสและตัณหา เวลาไม่บีบคั้นชีวิตชนิดนี้ ชีวิตใหม่เป็นอิสระจากอำนาจบีบคั้นของเวลา.

ชีวิตแบบผีเสื้อ อันนี้ก็ขอให้พิจารณาเป็นพิเศษเพราะความหมายของคำว่าผีเสื้อนั้นมันเป็นความหมายผิด ๆ ก็มี ความหมายถูกต้องก็มี

ตามปกติเราจะรู้สึกว่าผีเสื้อนี้เป็นสัตว์โง่เขลา แป๊บเดี๋ยวก็ตายเหมือนชีวิตยุง อ่อนแอมาก แล้วก็ช่างมันซิ มันก็เป็นส่วนหนึ่ง...เราจะมองในแง่ดีว่าชีวิตผีเสื้อนั้น เมื่อมันมีชีวิตอยู่นี้มันไม่มีความทุกข์ มันมีความสุขในการงาน มันมีการงานก็คือเที่ยวหากิน นั่นแหละคือการงาน มันเที่ยวสูบน้ำหวานจากดอกไม้ ดอกนั้น ดอกโน้นที ดอกนี้อย่างเป็นสุข สนุกสนาน มีความสุขอย่างยิ่งอยู่ในการงาน แล้วไม่ต้องเบื่อการงาน ทำไปด้วยความสุข นี่ชีวิตผีเสื้อ.

คนเรามีชีวิตอย่างนี้ไหม? เครียดอยู่ด้วยการงาน เครียดอยู่ด้วยความทุกข์ทรมาน ไม่ได้เป็นสุขในหน้าที่การงาน จึงเป็นชีวิตหนักอึ้งอย่างชีวิตวัว ชีวิตควายที่ทำนา ถ้าเป็นชีวิตผีเสื้อก็หากินไปพลาง เป็นสุขไปพลาง เป็นสุขอย่างยิ่งในการงานนั้นเอง เพราะการงานของเราก็คือเที่ยวไปสูบน้ำหวานจากดอกไม้สวย ๆ ให้ความ

หมายแก่ชีวิตผีเสื้ออย่างนี้ซิ อย่าเห็นว่าเป็นสัตว์โง่เขลาแป๊บเดียวก็ตาย ตายก็ตายซิ มันก็ไม่มีความทุกข์ ไม่รู้จักความทุกข์.

คนนี้มันเก่ง มันมีมันสมองมากกว่าผีเสื้อมากมันก็เลยรู้จักความทุกข์ ก่อนจะมีความทุกข์ก็เป็นทุกข์ กำลังมีอยู่ก็มีทุกข์ เสร็จแล้วก็เป็นทุกข์ นี่...ชีวิตนี้ทรมาน เราพิจารณาดูให้ดีว่าชีวิตผีเสื้อนี้ดีไหม? น่าไว้ใจไหม อาตมายืนยันว่าชีวิตผีเสื้อมีแต่ความสุขตลอดเวลาเป็นสิ่งที่มีได้...ถ้าเรารู้จักใช้พุทธศิลป์ของพุทธบริษัทอย่างถูกต้อง ๆ ขอยืนยันที่คำว่าถูกต้อง ดำรงจิตอยู่อย่างถูกต้อง ทุกขณะจิต ทุกขณะจิตนี้มันเร็วมาก ดำรงจิตอยู่อย่างถูกต้องทุกขณะจิตไม่ให้โอกาสแก่กิเลส ให้ชีวิตมันเต็มอยู่ด้วยสติปัญญารู้ว่าธรรมะคือหน้าที่ หน้าที่คือธรรมะ พอได้ทำหน้าที่ก็พอใจ เป็นสุข สนุกสนานอยู่กับหน้าที่ถ้าเหงื่อออกมาก็กลายเป็นน้ำอมฤตรดให้เย็น

เหงื่อนั้นแหละเป็นน้ำอมฤตรดให้เย็น ยิ่งเหงื่อออกมากยิ่งเย็น แล้วจะมีความทุกข์ได้อย่างไร? มันก็ดีกว่าผีเสื้อเสียอีก ทำมาหากินอยู่ด้วยความเยือกเย็นเป็นที่พอใจยกมือไหว้ตัวเองได้ เพราะเราไม่ทำผิดคิดร้ายอะไร เราไม่เอาเปรียบใคร เราไม่โง่ต่อสิ่งใด ชีวิตนี้ก็มีแต่ความเยือกเย็นเหมือนชีวิตผีเสื้อในความหมายใหม่ ในความหมายที่แท้จริงว่า เป็นชีวิตที่ไม่มีความทุกข์ตั้งแต่เกิดจนตายก็แล้วกัน.

หรือท่านจะมองไปในแง่ร้าย ก็มองว่าผีเสื้อนั้นแป๊บเดี๋ยวก็ตาย เดี๋ยวนกก็เฉี่ยวเอาไปกิน ตุ๊กแกก็กัดเอาไปกิน ไม่มีความมั่นคงอะไร นั้นคือผีเสื้อในความหมายของท่าน ในสติปัญญาของท่าน แต่โดยความหมายของอาตมานี้ มันงามเบื้องต้น มันงามท่ามกลาง มันงามเบื้องปลาย ไม่มีนกไหนหรือตุ๊กแกไหนกินมันได้ นกหรือตุ๊กแกที่จะกินผีเสื้อนั้นหมายถึงกิเลส แต่ถ้า

ชีวิตคนเราควบคุมให้ดีไม่มีกิเลส ก็ไม่มีอะไรมากินผีเสื้อตัวนี้ ก็เข้มแข็งที่สุด มันต้องมีสติปัญญา งดงามที่สุดเพราะมันเต็มไปด้วยความถูกต้อง ในการประพฤติ ในการกระทำแห่งชีวิตนั้น มันไม่ใช่ความเจริญทางวัตถุ ไม่ใช่ความสุขสนุกสนานทางวัตถุ แต่เป็นความเจริญทางสติปัญญา ทางจิต ทางวิญญาณ มันก็งดงามงดงามได้ถึงที่สุดอยู่เหนือปัญหาทั้งปวง เป็นชีวิตที่อยู่เหนือปัญหาทั้งปวง เหนือสิ่งที่จะไปลูบคลำให้สกปรก เหนือการบีบคั้นของสิ่งใด นี่เรียกว่าชีวิตผีเสื้อ จะเอาหรือไม่ก็แล้วแต่ท่าน...แต่อาตมาเสนอว่า ชีวิตชนิดหนึ่งมีแต่ความสุขอยู่ในตัวตลอดเวลา อุปมาเหมือนผีเสื้อจะดูดน้ำหวานจากดอกไม้ดอกนั้นที ดอกนี้ที เป็นความสุขตลอดเวลา ไม่ต้องรีบเลิกงาน โกงเวลาของการงานเพื่อจะไปเที่ยวสนุกสนาน สถานที่อาบอบนวด สถานที่เริงรมย์อะไรต่าง ๆ หรืออย่าง

นั้นก็ไปเที่ยวกิน เที่ยวเล่น เที่ยวสนุกสนาน เพราะไม่มีความสุขอยู่ในการงาน อย่างนั้น...การงานก็เป็นทุกข์ มันก็น่าละอายผีเสื้อที่ว่าการงานของมันเต็มไปด้วยความสุข ถ้าท่านทั้งหลายเป็นพุทธบริษัทโดยแท้จริงท่านก็จะทำได้อย่างนั้น คือ มีชีวิตผีเสื้อแบบนี้ แบบในความหมายนี้ได้โดยไม่ยากเลย.

เราอย่าเจริญทางวัตถุ คือ สิ่งที่บำรุงบำเรออายตนะทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เอร็ดอร่อยไปโดยความหมายของกามารมณ์ นั่นเป็นความเจริญทางวัตถุ ยิ่งเจริญ ยิ่งวินาศ ในความเจริญนั้นมันยิ่งวินาศถ้ามันขาดธรรมะ ความเจริญจะเป็นความเจริญน่าพอใจก็ต่อเมื่อมีธรรมะ **ยิ่งมีความเจริญเท่าไรยิ่งต้องมีธรรมะมากพอเพียงกันเพื่อควบคุมความเจริญ** อย่าให้มันกลายเป็นพิษขึ้นมา หรือเป็นความวินาศขึ้นมา เราหลงในความเจริญแบบที่ขาดธรรมะ ยิ่งหลง

ยิ่งขาดธรรมะ ความเจริญแบบปัจจุบันในโลก เป็นความเจริญที่ยั่วให้ขาดธรรมะ ไปหลงในทาง วัตถุ เอร็ดอร่อยในทางเนื้อทางหนังแล้วก็ยิ่งขาด ธรรมะ ยิ่งขาดธรรมะก็คือยิ่งเป็นทุกข์ พวกเราที่ นี่กำลังหลงความเจริญชนิดนี้กันหรือเปล่า? กำลังเตรียมตัวเพื่อความเจริญชนิดนี้กันหรือ เปล่า? อุตส่าห์เรียนกันมาให้ได้เงินเดือนมาก ๆ แพง ๆ แล้วไปหาซื้อความสุขสนุกสนาน เอร็ดอร่อยทางวัตถุ ทางเนื้อทางหนัง จะไปช่วย ใครที่ไหน สงเคราะห์ใครที่ไหน ก็สงเคราะห์ ด้วยความเจริญทางวัตถุ ทางเนื้อทางหนังทั้งนั้น ไม่เคยใฝ่ฝันที่จะช่วยให้เจริญจิตใจเลย ความ เจริญดูให้ดี ๆ ว่าเป็นความเจริญ หรือว่ามันเป็น ความวินาศ จึงขอยืนยันเป็นหลักตายตัวว่า ถ้า ไม่ประกอบอยู่ด้วยธรรมะแล้วไม่มีสิ่งที่เรียกว่า ความเจริญที่แท้จริง ถ้ามีความเจริญที่แท้จริง น่าพอใจแล้ว น่าชื่นใจแล้วต้องประกอบอยู่ด้วย

ธรรมะทั้งนั้น.

ดังนั้น **ธรรมะจำเป็นที่จะเป็นคู่กับความเจริญ ความเจริญต้องคู่กันกับธรรมะ** เดี๋ยวนี้การศึกษาในโลกเป็นระบบหมาหางด้วน คำนี้มันหยาบหน่อยแต่ไม่รู้จะพูดอย่างไรว่าหมาหางด้วน ไม่น่ารู้ น่ารังเกียจ เพราะว่าให้เรียนกันแต่หนังสือกับวิชาชีพ แต่ที่จะเป็นมนุษย์กันอย่างนั้น ไม่ได้เรียน ไม่ให้เรียน มันก็รู้แต่หนังสือกับวิชาชีพใช้เทคโนโลยีเพื่ออาชีพ มันก็ไม่รู้ว่าเป็นมนุษย์กันอย่างไร เทคโนโลยีที่ว่าจะเป็นมนุษย์กันอย่างไร? ไม่มีที่ไหนสอนกันในโลก ในวิทยาลัยไหน ในมหาวิทยาลัยไหน มันก็ไม่มีเทคโนโลยีที่ว่าจะเป็นมนุษย์กันอย่างไร มีแต่ให้เจริญทางวัตถุ สิ่งที่ส่งเสริมกิเลส ที่น่าเป็นห่วงน่าวิตกว่ายุวชนของเราเด็ก ๆ ของเรา วัยรุ่นของเรา โดยเฉพาะที่กำลังเรียนมัธยม เรียนวิชาชีพในระดับมัธยมนี้กำลังหลงในหนังสือกับวิชาชีพ

ไม่รู้ว่าจะเป็นมนุษย์กันอย่างไร แล้วก็ดื้อ กระด้าง ไม่เคารพบิดามารดา ครูบาอาจารย์ พระเจ้า พระสงฆ์.

เมื่อ ๒-๓ วันมีหนังสือพิมพ์ก็ลงว่าที่นครศรีธรรมราชว่านักเรียนวัยรุ่นนี้เขาไม่พอใจครูเมื่ออยู่ในโรงเรียน เมื่อถูกออกแล้วก็ไล่ติดตามฆ่าครูหรือว่ายิงครูตายกลางถนน แล้วศาลตัดสินประหารชีวิต คุณอย่าคิดว่าจะมีแต่เด็กคนนี้คนเดียวนะ....ดูเถอะมันเป็นอย่างนั้นทั้งนั้นเลย มันจะทั้งนั้นเลยเพราะการศึกษาหมาหางด้วน ในการศึกษาหมาหางด้วนนั้นไม่พอที่จะทำให้เป็นมนุษย์ คือ รู้จักความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นวัยรุ่นของเรามันก็จะเป็นอย่างนี้มากขึ้นๆ จนกระทั่งร้อยเปอร์เซ็นต์เลยคอยดู ถ้าการศึกษา ยังเป็นหมาหางด้วนอยู่อย่างนี้ และเรานิยมการศึกษาชนิดนี้ เพื่อเป็นทาสของกิเลส ของอารมณ์กันอยู่อย่างนี้.

ที่พูดนี้มันรุนแรงเกินไปหรือเปล่า แต่ว่าไม่มีความคิดรุนแรง พูดไปตามที่รู้สึกอยู่จริงๆ ว่าความเจริญนี้มันผิดเสียแล้ว เพราะไม่ได้ประกอบอยู่กับธรรมะ ถ้าเรากันธรรมะออกไปเสีย กันศาสนา กันการศึกษาธรรมะออกไปเสียจากวงการศึกษา การศึกษาจะมีลักษณะเป็นหมาหางด้วน อยากจะพูดประนีประนอมก็พูดเสียหน่อยว่าเหมือนกับเจดีย์ยอดด้วน มันก็ไม่น่าดูเหมือนกัน เจดีย์ยอดด้วนยังไม่ร้ายเท่าหมาหางด้วน แต่คำว่าด้วนนี้คือมันยังขาดอะไรอยู่ ขอให้ผู้ฟังทั้งหลายระวังให้ดี อย่ามีอะไรด้วน แนวการศึกษาของท่านมันยังด้วน ถ้าหลักสูตรในโรงเรียน ในมหาวิทยาลัย ถ้าเขาไม่สอนหางมันด้วน ท่านก็ไปหาโอกาสต่อหางเอาเอง ธรรมะทั้งหลายเป็นการต่อหางทั้งนั้นแหละ เดี๋ยวนี้หาซื้อได้ง่ายๆ ทั่วไป การบรรยายธรรมะ หนังสือธรรมะไปซื้อมาอ่านมาศึกษาเถอะจะต่อหางของ

ท่านได้ด้วยตัวเอง. ถ้าท่านยังหางด้วน หนังสือธรรมะมีอยู่ทั่วไปมากขึ้นในท้องตลาดเลือกให้ดี ๆ จะต้องมีอยู่หลายเล่มที่จะเป็นการต่อหางสุนัขให้เต็ม ท่านไปเล่นหัวที่พัทยาที่ไหนก็ได้เสียเงินมากมาย หนังสือธรรมะเล่มหนึ่งไม่ถึงครึ่งเปอร์เซ็นต์ของการเที่ยวสนองกิเลสเช่นนั้น...ที่ท่านซื้อหนังสืออ่านเล่นมาอ่านมันได้ประโยชน์อะไร? หนังสือเพ้อเจ้อนิยมซื้อกันนักมันได้ประโยชน์อะไร? หนังสือธรรมะเล่มเดียวมันจะได้ประโยชน์อย่างไร? ไปเทียบค่าของเงิน ไปเทียบค่าของเวลากันดูเถิดว่าเราจะอ่านหนังสือชนิดไหน? จะเป็นการคุ้มค่าของเวลา คุ้มค่าของเงิน แล้วก็ช่วยต่อหางที่ขาดเต็มด้วย เมื่อพึ่งหลักสูตรของกระทรวงหรือของรัฐบาลไม่ได้แล้ว ท่านก็มีหน้าที่ต้องต่อหางเอาเอง อย่าไปเสียใจเลย อย่าไปน้อยอกน้อยใจเลย ส่วนที่เราทำได้เองเราก็ต้องทำ ถ้าไม่ทำเราก็จะหางขาด ก็

จะเป็นมนุษย์ไม่ถูกต้อง จะมาประชุมหารือกันอย่างไรก็ไม่แก้ปัญหาใด ๆ ได้.

ปีใหม่ก็จะไม่ดีกว่าปีเก่าเป็นที่ละอายแก่หัวเผือกหัวมันที่อยู่ใต้ดิน เป็นอันว่าต้องมีธรรมะเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ในชีวิต เติมธรรมะลงไปในชีวิต ให้ชีวิตเต็มไปด้วยธรรมะ.

ขอพูดถึงประชาธิปไตยบ้าง อาตมาจะพูดว่าท่านทั้งหลายที่อยู่ในที่นี้ บูชาประชาธิปไตย บูชาเสรีภาพ แต่มันถูกตัวเสรีภาพและประชาธิปไตยที่แท้จริงหรือเปล่า? ถ้ามันไม่มีธรรมะแล้วมันไม่มีเสรีภาพที่แท้จริง มันไม่มีประชาธิปไตยที่แท้จริงขอให้ดูให้ดี ๆ **ถ้าไม่มีธรรมะแล้วระบบประชาธิปไตยนี้จะเป็นระบบที่เลวร้ายยิ่งกว่าระบบใด ๆ เลวร้ายกว่าระบบเผด็จการเสียอีก... ถ้าไม่มีธรรมะแล้ว เสรีภาพจะนำเราไปสู่นรก** ถ้าเรามีเสรีภาพที่ชนิดที่ไม่มีธรรมะ ไม่ประกอบอยู่ในธรรมะมันเป็นเสรีภาพของกิเลส มันก็นำไปสู่

นรก โดยไม่ต้องสงสัย ต้องจัดให้ระบบการเมืองมีธรรมะจึงจะเป็นระบบการเมืองที่จะพึ่งพาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประชาธิปไตย.

ขอให้ท่านทั้งหลายสนใจ อาตมานึกขึ้นได้อย่างหนึ่งว่า ทุกศาสนามีระบบการเมืองอยู่ในตัว เป็นสังคมนิยม ไม่เห็นแก่ตัวกู ของกูฝ่ายเดียว แต่ว่าเห็นแก่ทุกฝ่ายทั้งหมดคือสังคม สังคมนิยม คือนิยมคนทั้งหมด...เสรีประชาธิปไตยนี้มันไม่แน่ มันเสรีกูคนเดียวก็ได้ มันไม่แน่ ใช้คำชัดลงไปคือว่าสังคมนิยม แต่ว่าต้องเป็นสังคมนิยมแบบธรรมิกะ **"ธรรมิกะ"** คือประกอบอยู่ในธรรมไม่ขาดแม้แต่อณูเดียว ก็ต้องเป็นเผด็จการ เพราะมันทำกับกิเลส ระบบเผด็จการเท่านั้นที่เล่นงานกิเลสได้ เดี๋ยวนี้เราไม่เข้าใจคำว่าเผด็จการ กลัวคำว่าเผด็จการขึ้นสมอง มันมีคำหยาบคายว่า "ขี้ขึ้นสมอง อุจจาระขึ้นสมอง" ในสมองเต็มไปด้วยอุจจาระ เพราะมันไม่เข้าใจแล้วมัน

กลัวเกินไป.

เรากำลังกลัวคำว่าเผด็จการกันถึงขนาดนี้แล้ว จึงไม่มีการเผด็จการต่อกิเลส คำว่าเผด็จการนั้น เป็นวิธีการไม่ใช่อุดมคติ เอาไปใช้กับอุดมคติอัน ไหนก็ได้ เอาไปใช้กับอุดมคติเลวมันก็เลวทันใจ ถ้าใช้กับอุดมคติดีมันดีก็ดีทันใจ เผด็จการคือ เอาจริงคือเฉียบขาด เดี๋ยวนี้เรามีกฎหมายแต่ยัง ไม่เผด็จการยังโอ้เอ้ ไม่เผด็จการด้วยเห็นเหตุผล หลายๆ อย่าง เช่นว่ามันทนสินบนไม่ได้ มัน ทนคอร์รัปชั่นไม่ได้ ถ้าเผด็จการกันจริงไม่มี คอร์รัปชั่น ไม่มีโอกาสให้ผ่อนผัน ไม่มีโอกาส ให้เกิดความโลเล รวนเร บิดามารดาควรใช้วิธี เผด็จการกับบุตร มีอุดมคติถูกต้องอย่างนี้ๆ แล้วก็ต้องเผด็จการว่าต้องทำอย่างนี้ๆ จริงๆ ไม่มีผ่อนผันให้ การปกครองประชาชนพลเมือง ก็ตามเมื่อมันมีเผด็จการอย่างนี้ เป็นรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายก็ต้องเผด็จการให้เป็นอย่างนั้น

จริง ๆ เดี๋ยวนี้มันมีคอร์รัปชั่นเพราะมันไม่มีเผด็จการจึงคอร์รัปชั่นได้ ถ้ามีเผด็จการมันคอร์รัปชั่นกันไม่ได้ ขอให้เข้าใจความหมายของคำว่าเผด็จการกันเสียใหม่ดี ๆ ว่ามันเป็นวิธีการที่เฉียบขาด ที่รุนแรงและรวดเร็ว เอาไปใช้กับอุดมคติอีกต่อหนึ่ง ถ้าอุดมคติผิดมันก็ผิดเร็ว ผิดลึก ถ้าอุดมคติถูกมันก็ดีเร็ว ดีลึก เราไม่เข้าใจคำว่าเผด็จการอย่างถูกต้องจึงหนีเข้าป่าก็มีไปเตรียมรบกับเผด็จการอยู่ในป่า แล้วมันจะทำได้เหรอ มันต้องเผชิญกันซึ่งหน้า เผด็จการกิเลสในภายในของเราให้หมดเกลี้ยงไปเสียก่อน แล้วจึงเผด็จการกับสังคม หรือสิ่งแวดล้อมเรา คือเอาความดี ความจริง ความถูกต้อง ความงาม ความยุติธรรม เป็นตัวเผด็จการเป็นเครื่องมือเผด็จการ ขอให้ปีใหม่นี้มารู้จักใช้สิ่งที่เรียกว่า “เผด็จการ”.

ที่ไชยามีวัดสมบูรณ์แบบอยู่วัดหนึ่งในรัชกาล

ที่ ๓ สร้างขึ้นมาโดยบุคคลที่มีอำนาจสมัยนั้น มีอำนาจพอ ๆ กับพระเจ้าแผ่นดิน เขาสร้างวัดสมบูรณ์แบบใหญ่โตโอฬารเสร็จภายใน ๓ เดือน ไม่มีใครตาย ไม่ได้ฆ่าใคร แต่ว่าทำอย่างเผด็จการ มีคนถูกเฆี่ยนหลัง ๑-๒ คน เพราะว่ามันเป็นคนโลเล ไม่ทำตามหน้าที่ ผลที่ได้รับมันมากมายมหาศาลสร้างวัดสมบูรณ์แบบได้ภายใน ๓ เดือน ถ้าประชาธิปไตยงุ่มง่ามอยู่อย่างนี้สร้าง ๓ ปีก็ไม่เสร็จ ๓๐ ปีก็ไม่เสร็จ กล้าพูดอย่างนี้เลย เมื่อเผด็จการด้วยธรรมะ ประกอบไปด้วยธรรมะแล้ว มันเสร็จทันใจ มันดีเร็วทันใจ พระพุทธเจ้าท่านก็ปกครองสงฆ์โดยระบบเผด็จการ ท่านเฉียบขาดที่สุด แล้วก็ดำรงพระองค์ไว้เหนืออำนาจทั้งปวง เหนือวินัยที่บัญญัติ วินัยบัญญัติอย่างเผด็จการใช้กับพระภิกษุสงฆ์ แต่พระองค์ทรงดำรงพระองค์อยู่เหนือวินัยเหล่านั้น อย่างนี้จะไม่เรียกว่าเผด็จการได้อย่างไร? เป็นจอมเผด็จการ

อาตมาบูชาเผด็จการก็เพราะเห็นตัวอย่างในพระองค์.

ปีใหม่นี้มารู้จักการใช้เผด็จการให้ดีกว่าปีเก่ากันเถิด อย่าหลงเสรีภาพบ้า ๆ บอ ๆ เสรีภาพที่ไม่ประกอบไปด้วยธรรมะ อย่าไปหลงเห่อสังคมสงเคราะห์ที่ไม่ประกอบไปด้วยธรรม เห่อสังคมสงเคราะห์อย่างกับว่าเป็นสิ่งสูงสุดเป็นหน้าที่อันประเสริฐของตนแต่แล้วมันทำอะไรคิดดูซิถ้าไม่มีธรรมะ...แต่ถ้าไม่มีธรรมะ ไม่เผด็จการด้วยธรรมะแล้วไม่มีทางที่จะก้าวหน้าไปในหนทางที่ถูกต้องได้ ขอให้มีสติปัญญารู้จักเผด็จการต่อกิเลสทุกเวลาทุกครั้งที่มีสัมผัสทางอารมณ์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จงเผด็จการต่อกิเลสนั้นเสียก่อนแล้วจึงสามารถช่วยเหลือผู้อื่น หรือเผด็จการกับผู้อื่น มีบุตร มีธิดา มีลูกศิษย์ มีคนใต้บังคับบัญชาก็ต้องใช้ธรรมะเป็นเครื่องเผด็จการ คนเหล่านั้นจึงจะดำเนินก้าวหน้าไปในทางที่ถูกต้อง.

ขอให้ท่านทั้งหลายมองเห็นความจริงข้อนี้ ในวาระดิถีปีใหม่นี้ รู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์ ปีใหม่นี้จะได้เป็นปีใหม่ที่ดีกว่าปีเก่าแน่นอน จึงขอตั้งความปรารถนาว่า ท่านทั้งหลายจะมีความเข้าใจ อย่างแจ่มแจ้งในเรื่องนี้ รู้จักหรือรู้สึกต่อสิ่งเหล่านี้อย่างถูกต้อง และดำเนินชีวิตให้เจริญงอกงาม ก้าวหน้า สมกับที่จะเรียกว่าชีวิตใหม่แห่งปีใหม่อยู่ทุกท่าน ทุกคนเทอญ.

....

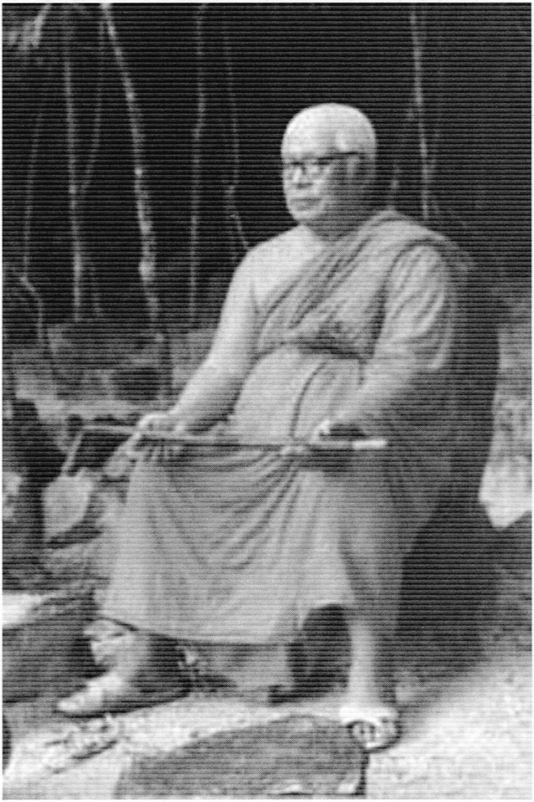

รายชื่อผู้สนับสนุนพิมพ์ธรรมะเล่มน้อย เล่มนี้

๕,๐๐๐ เล่ม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

๒๐๑ - ๕๐๐ เล่ม

ครอบครัวประทีปเสน	ครอบครัววัฒนธรรม
คุณพยุงศรี - น.อ.อมรเดช มังตรีสรรค์	คุณยุพา บวรรัตนารักษ์
คุณรัตนา พงษ์พานิช	คุณอนิญธิตา อุ่นทรัพย์

๑ - ๑๐๐ เล่ม

คุณกัญจนา ศิลปานนท์ และครอบครัว, คุณกะเกณฑ์ นิกรหัสชัย และครอบครัว, คุณกชกร - คุณณัฐสุดา - คุณธนวัฒน์ พิสุทธิกุล, คุณชวิลวิทย์ สาคร, คุณณัฐวดี - คุณวิลเลียม เซลเมล, คุณธิดารัตน์ พัววิจิตรธรรม และครอบครัว, คุณบุษษากร ทิพย์สุริย์, คุณบุญชัย สุขชาญ และครอบครัว, คุณพรทิพย์ พัววิจิตรธรรม, คุณพรรณิภา - คุณวริศรา เจียมจินตนารมย์, คุณศศิการต์ หิรัญธัญญรักษ์, คุณสุรดี วัชรพงศ์ปรีชา และครอบครัว, คุณสวรรธน เจริญธรรม, คุณอชิรญาณ์ ธนพงศ์กรสกุล, ด.ช.ชวิลวิทย์ สาคร, ครอบครัวพงศ์เศรษฐไพศาล และครอบครัววิศาลโลภะ, ครอบครัวอัศวปรีชาวงศ์ และครอบครัวธนะเสวี, ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

ธรรมะใกล้มือ

โครงการ “ธรรมะ 4U”

รับฟังเสียงธรรมบรรยายจากพระอาจารย์ 3 รูป คือ ท่านพุทธทาสภิกขุ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) และท่าน ว.วชิรเมธี กับหัวข้อธรรมหลากหลาย เช่น ความรัก การงาน ความเครียด ครอบครัว ธรรมะกับการสร้างสุข และธรรมะประจำวันง่าย ๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยกด *272 **โทรออก** เพื่อรับฟัง

*272
รับฟังเสียงธรรมะ

บริการส่ง SMS ธรรมะส่งให้ทุกๆ เช้า ผ่านโทรศัพท์มือถือ เพียงทำการสมัครรับบริการ โดยกด *298*272# **โทรออก** ระบบการทำการบันทึกข้อความและส่ง SMS รายงานรับบริการเฉพาะเครือข่าย AIS ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับค่าบริการ

SMS
dhamma daily
*298*272#

ธรรมะ Facebook กับอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถเรียนรู้ข้อธรรม และติดต่อกับหอจดหมายเหตุฯ ได้ที่ Facebook Buddhadasa Archives

โครงการธรรมะ "Twitter"

follow me on Twitter
รับข้อธรรมผ่าน Twitter โดย เข้าไปที่
http://twitter.com/buddhadasa

ธรรมะดีดี (D^3)

- รับ "ข้อธรรม" และ "เสียงธรรมะประจำวัน" ทาง E-mail เป็นประจำทุกวันโดยส่ง E-mail address ของท่านที่ dhammadd@dhamma4u.com

ชุมชนธรรมะออนไลน์

www.dhamma4U.com

เป็นชุมชนบนโลกไซเบอร์ ด้านธรรมะที่ประชาชนสามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก

- รวบรวมบทความธรรมะ, เสียงธรรมบรรยายที่เป็นประโยชน์จากพระอาจารย์หลายรูป
- กระดานสนทนา
- ปฏิทินกิจกรรมธรรมะ ของสถานที่ต่างๆ จากทั่วประเทศ
- ศาสนสถาน one-Travel Map บริการแผนที่ศาสนสถานและสถานปฏิบัติธรรมบนเว็บไซต์และมือถือ

CD โสตธรรม

บริการซีดีเปล่าและซีดีธรรมบรรยายของท่านพุทธทาสกว่าพันรายการตามแบบอย่างแลกเทปธรรมบรรยายที่ท่านพุทธทาสทำไว้โดยกลุ่ม ***อยู่เย็น เป็นประโยชน์***

กรุงเทพฯ และปริมณฑล : วัดชลประทานฯ (ศาลาจำปีรัตน์), วัดพุทธปัญญา, ห้องสมุดวัดมหาธาตุ, เสถียรธรรมสถาน, ธรรมสถานจุฬาฯ, วัดปัญญานันทาราม

จ.เชียงใหม่ : วัดสวนดอก วัดอุโมงค์

จ.เชียงราย : สวนโมกข์เชียงราย

จ.นครศรีธรรมราช : สวนหนังสือ นาคร-บวรรัตน์

ธรรมะนำชีวิต

รายการธรรมะโดยศูนย์ผลิตรายการและข่าว สนง.ตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จัดรายการธรรมออกอากาศ ทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ต้นเดือน เวลา ๑๗.๓๐-๑๘.๐๐ น. ทางสถานีวิทยุเครือข่ายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๔๔ สถานีทั่วประเทศ

ธรรมะภาคี

โครงการธรรมะภาคี เชิญชวนผู้มีจิตอาสาร่วมช่วยหรือใช้บริการกิจกรรมต่างๆ ของหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินปัญโญได้ในหลายลักษณะ ทั้งเป็นรายบุคคล, ครอบครัว, กลุ่มองค์กร, หน่วยงานกิจกรรมโครงการ

สาระธรรมเพื่อมวลชน

คลิปเสียงข้อธรรมสั้นๆ ของพระอาจารย์ ๓ รูป :- พุทธทาสภิกขุ, พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุต.โต), พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ว.วรชิรเมธี สำหรับประชาชนได้ใช้เป็นข้อคิดในการใช้ชีวิตในสังคมสมัยใหม่ ออกอากาศหลังข่าวทางโทรทัศน์ :- ช่อง ๙ และช่อง ๑๑ ทางวิทยุ :- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, สถานีวิทยุโทรทัศน์กรมประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายวิทยุ อสมท ทั่วประเทศ

โครงการท่องเที่ยวไทยให้ถึงธรรมปีที่ ๒

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ จัดกิจกรรมท่องเที่ยวพุทธศาสนาและปฏิบัติธรรมทั้ง ๕ ภาค กับ ๕๐ สถานที่ปฏิบัติธรรมทั่วไทย เช่น วัดวรกิจตาราม และไร่เชิญตะวัน เชียงราย, วัดสุนทรียาราม สกลนคร, สวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานี, วัดคลองบางบ่อ ระยอง, วัดป่าสุญตา ปราณบุรี เป็นต้น

สารคดี "พุทธธรรม-พุทธทาส" ตอน พื้นที่ชีวิต Life explorer เพื่อเผยแผ่พุทธธรรมผ่านงานของพุทธทาส โดยธรรมะภาคีทีวีไทย และบริษัท สไมล์ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด. (Smile Creative Group CO., Ltd.) เป็นผู้ผลิตเพื่อออกอากาศทางสถานีทีวีไทย ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๒๑.๑๐ น.

สื่อหนังสือธรรมะ ออกใหม่

พุทธสาสนา : เปิดสวนโมกข์กรุงเทพ
หัวใจนิพพาน : ปาฐกถาชุดสุดท้ายของพุทธทาส
หลักธรรมของพระพุทธองค์ จากสมุดคู่ค้นพระไตรปิฎกของพุทธทาส
สาส์นสมเด็จฯ กับพุทธทาส และ ดุลยพากย์สุวมัณฑ์
โลกมีสันติได้ด้วยทุกคนใช้ชีวิตนี้ให้เป็นประโยชน์

BUDDHADĀSA INDAPAÑÑO ARCHIVES

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

www.bia.or.th

ส.ค.ส.

① ในฐานะเกิดในตระกูล ขอส่ง ส.ค.ส.
แด่ท่าน ที่ดำเนินการค้า ฯ :—
กำไร ก็มีมูลเหตุปัจจัย, ขาดทุนก็มา
ตามเหตุปัจจัย; ทำจิตใจ อย่าให้
เป็นบวกเป็นลบ ไปตามกำไรหรือ
ขาดทุนเสีย ความทุกข์ จะมีมาแต่ไหน?
และใครก็ฉลาดขึ้นทุกที ที่มีกำไร
หรือขาดทุน มิใช่หรือ? แล้วจะ
มัวแต่ขาดทุนอยู่เสมอไปได้อย่างไร?
ให้ความเป็นธรรมแก่การขาดทุนที่ทำ
ให้เราฉลาดขึ้นๆ กันเสียบ้าง! ถ้า
ไม่รู้จักขาดทุน ก็จะไม่รู้จักทำกำไร
ซึ่งมันเป็นของคู่กัน.

สสส.
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

ISBN 500000101-X
9 785000 001011